

Jaarverslag 2022 Klachtadviescommissie Inspectie van het Onderwijs

Met dit jaarverslag geeft de onafhankelijke Klachtadviescommissie van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: de commissie) informatie over de advisering van de commissie aan de Inspecteur-generaal van het Onderwijs (hierna: de Inspecteur-generaal) en de klachtafhandeling in dat verband. Aan het eind van dit jaarverslag treft u de samenstelling van de commissie in 2022.

Algemeen

Bij klachten over het functioneren van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: de inspectie) proberen de inspectie en klager er in eerste instantie samen uit te komen. Als de klacht niet naar tevredenheid van de klager(s) wordt afgehandeld, dan wordt de klacht voorgelegd aan de Inspecteur-generaal, die vervolgens advies over de klachtafhandeling kan inwinnen bij de commissie.

De commissie is onafhankelijk en brengt advies uit aan de Inspecteur-generaal. Het is voorbehouden aan de Inspecteur-generaal om een besluit te nemen naar aanleiding van een klacht en het door de commissie daarover uitgebrachte advies.

Behandelde klachten in 2022

In 2022 heeft de Inspecteur-generaal twee schriftelijke klachten ter advisering voorgelegd aan de commissie. Hieronder volgt een inhoudelijk overzicht van de klachten die in 2022 voor advies zijn voorgelegd aan de commissie.

Klacht 1

De eerste klacht is ingediend door een docent van een onderwijsinstelling. Ten eerste ziet de klacht op de omstandigheid dat de inspectie de onderwijsinstelling schriftelijk heeft geïnformeerd dat klager betrokken is geweest bij een zedendelict. De inspecteur heeft door middel van een stappenplan de onderwijsinstelling geadviseerd over hoe te handelen in deze situatie. Klager vindt dat met deze daad klagers ethische professe en reputatie onomkeerbaar is besmeurd. Klager vindt de wijze waarop de inspecteur omging met deze beschuldiging onprofessioneel, dit omdat de informatie volgens klager onjuist was. Ondanks dat klager aan de inspecteur bewijzen heeft overlegd dat de informant heeft gelogen, is door de inspecteur geen gesprek aangegaan met de informant. Klager wil weten hoe de beschuldiging tot stand is gekomen en verzoekt om een transparant onderzoek.

Met betrekking tot deze klacht heeft de commissie als volgt overwogen. De commissie heeft kunnen vaststellen dat de inspectie het woord 'zedendelict' niet heeft gebruikt in de communicatie met het bestuur. Daarnaast is de commissie van oordeel dat de aanwezige feiten en omstandigheden het handelen van de inspectie met betrekking tot het voorstellen van de route hebben gerechtvaardigd. De commissie ziet ook geen aanknopingspunten om te veronderstellen dat het handelen van de inspectie ertoe heeft geleid dat de ethische professe en reputatie van klager onomkeerbaar is besmeurd. Niet is gebleken dat de inspectie de inhoud van het signaal op enigerlei andere wijze naar buiten heeft gebracht dan zij heeft gedaan richting het bestuur. Het is de commissie daarbij voldoende duidelijk geworden dat de inspectie ten tijde van het handelen de vertrouwelijkheid heeft gerespecteerd. Gelet op de vertrouwelijkheid die de inspectie dient te betrachten tijdens het behandelen van signalen, is het naar het oordeel van de commissie ook

niet van de inspectie te verwachten om contact op te nemen met een signaalgever wanneer mogelijke ontlastende informatie een eerder signaal zou blijken tegen te spreken. Daarmee staat voor de commissie vast dat de wijze waarop de inspectie met de beschuldiging in het signaal is omgegaan niet getuigt van onprofessioneel handelen. De commissie heeft gelet op voorgaande overwegingen dan ook geadviseerd om de klacht in zijn geheel ongegrond te verklaren.

De commissie heeft ten aanzien van het verzoek tot transparant onderzoek de overweging meegegeven dat waarheidsvinding geen taak is van de inspectie en dat het daarom niet mogelijk is om van de inspectie te verwachten een dergelijk onderzoek uit te voeren. De commissie adviseert over gedragingen van de inspectie, hetzij gelegen in een doen, hetzij gelegen in een nalaten; de gedragingen van de inspectie houdt de commissie niet voor onbehoorlijk. Ook de klachtadviescommissie heeft niet tot taak om een degelijk onderzoek uit te (laten) voeren.

De Inspecteur-generaal heeft het advies van de commissie met betrekking tot de klacht integraal overgenomen in haar besluit.

Klacht 2

De tweede klacht is ingediend door een schoolbestuur. Ten eerste wordt de inspectie verweten dat zij in strijd met de artikelen 20 en 21 van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT) een (concept)rapport breder heeft verspreid dan de wet toestond. Een (concept)rapport dient volgens klager enkel aan het bestuur te worden voorgelegd. Rapporten kunnen (op verzoek) aan anderen worden verstrekt, maar niet dan nadat het rapport met inachtneming van de wettelijke termijn openbaar is gemaakt. Ten tweede geeft klager aan dat de inspectie de toezending van het (concept)rapport aan andere 'betrokkenen' dan enkel aan het bestuur als 'meer dan zorgvuldig' kwalificeert. Daarmee staat volgens klager vast dat de inspectie het (concept)rapport bewust ruim heeft willen verspreiden. Het had volgens klager in de reden gelegen dat de inspectie deze 'misslag' had erkend en met het bestuur in overleg was getreden over de wijze waarop een en ander recht zou kunnen worden gezet. Ten derde wordt de inspectie verweten dat zij de wettelijke termijn met betrekking tot de openbaarmaking van een rapport, zoals neergelegd in artikel 21 WOT, heeft genegeerd. Door de inspectie is alleen aangekondigd dat het rapport 'eerder dan gebruikelijk', wordt gepubliceerd. Dit omdat de inhoud van het rapport in de media bekend was geworden. Tot slot is aan de inspectie het verwijt gemaakt dat zij voetstoots aannam dat het bestuur geen bezwaar had tegen de voortijdige openbaarmaking. Daarmee is het bestuur gefrustreerd in de aanwending van de haar ten dienste toekomende rechtsmiddelen tegen openbaarmaking van het rapport.

Gelet op de onderlinge samenhang heeft de commissie de eerste twee klachtonderdelen gezamenlijk besproken. Met betrekking tot deze klachtonderdelen heeft de commissie als volgt overwogen. In artikel 20 van de WOT staat het begrip 'bestuur', maar niet staat benoemd dat het (concept)rapport uitsluitend naar het bestuur dient te worden gestuurd. Ondanks dat de wet zich er niet tegen verzet dat het (concept)rapport ook aan anderen dan aan het bestuur wordt verzonden, is de commissie van oordeel dat het toezenden aan een grotere groep betrokkenen zonder een duidelijke toelichting aan het bevoegd gezag (het bestuur) in onderhavige situatie niet kan worden gekwalificeerd als 'meer als zorgvuldig'. De commissie is van oordeel dat de inspectie meer zorgvuldigheid in acht had moeten nemen bij de afweging om het conceptrapport breder te verspreiden dan uitsluitend aan het bestuur. Daarnaast is de commissie van oordeel dat de inspectie onvoldoende de (publicitaire) risico's heeft ingeschat waartoe een brede verspreiding van het (concept)rapport eventueel zou kunnen leiden, zeker gelet op de omstandigheid dat door de inspectie zelf is vastgesteld dat binnen het bestuur en binnen de onderwijsinstelling - en daarmee mogelijk ook onder de andere betrokkenen aan wie het conceptrapport is verstuurd - conflicterende partijen aanwezig waren.

De commissie heeft gelet op bovengenoemde overwegingen geadviseerd om het eerste klachtonderdeel, met betrekking tot het in strijd met artikel 20 van de WOT breder verspreiden

van het (concept)rapport dan enkel aan het bestuur, ongegrond te verklaren, en het tweede klachtonderdeel, betreffende de daarbij betrapte zorgvuldigheid, gegrond te verklaren.

Ten aanzien van het derde klachtonderdeel heeft de commissie als volgt overwogen. De reden voor de inspectie om het definitieve rapport vervroegd openbaar te maken, namelijk dat inhoud van het definitieve rapport in de media bekend was geworden, is volgens de commissie begrijpelijk te achten. De commissie is van oordeel dat deze reden de afwijking rechtvaardigt op het (wettelijke) uitgangspunt inhoudend dat een definitief rapport in de vijfde week na vaststelling openbaar wordt gemaakt.

Door deze handelswijze kan geen misverstand bestaan over de inhoud van een inspectierapport en daarmee wordt ook het risico weggenomen dat feitelijke onjuistheden over het onderzoek en de bijbehorende onderzoeksresultaten en conclusies van de inspectie ontstaan (in de media).

Ten aanzien van het vierde en tevens laatste klachtonderdeel heeft de commissie als volgt overwogen. De commissie ziet, mede gelet op de importantie van het onderzoek, de tijdsdruk die ontstond als gevolg van de publicatie in de media en het feit dat niet aannemelijk is geworden dat het bestuur in de absolute onmogelijkheid verkeerde om te reageren op het rapport, geen aanknopingspunten voor de stelling dat de inspectie op dit punt onbehoorlijk zou hebben gehandeld.

De Inspecteur-generaal heeft het advies van de commissie met betrekking tot deze vier afzonderlijke klachtonderdelen integraal overgenomen in haar besluit.

Overleg met de Inspecteur-generaal

Op 5 juli 2022 heeft het reguliere overleg tussen de commissie en de Inspecteur-generaal plaatsgevonden. De ervaringen rond de door de commissie behandelde klachten, de uitgebrachte adviezen, de aanbeveling en de klachtafhandeling in algemene zin waren onderwerp van gesprek. Daarnaast is gesproken over de visie op klachtbehandeling. Tot slot is gesproken over (de procedure rondom) het werven van een nieuw lid, tevens voorzitter voor de commissie, dit wegens het aangekondigde vertrek van de heer G. Dam per 1 oktober 2022 als lid en tevens voorzitter van de commissie.

Samenstelling commissie

De commissie had eind 2022 de volgende samenstelling:

- De heer mr. J.F.M. Wasser, voorzitter (benoemd tot 1 oktober 2026);
- Mevrouw R.M.H. Beckers – Streefland, lid (benoemd tot 1 augustus 2023);
- Mevrouw drs. P.L.M. Ehren, lid (benoemd tot 1 augustus 2023);
- De heer F.J.M. Stouten, lid (benoemd tot 1 augustus 2023);
- De heer drs. H.R. Zijlstra, lid (benoemd tot 1 september 2024);
- Mevrouw drs. F. Deug CMC, lid (benoemd tot 1 mei 2025).

Per 1 oktober 2022 is op diens verzoek aan de heer mr. G. Dam, voormalig voorzitter en lid van de commissie, eervol ontslag verleend door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, dit vanwege het niet langer meer kunnen combineren van deze functie met zijn huidige werkzaamheden als rechter. De heer mr. J.F.M. Wasser is per 1 oktober 2022 voor de duur van vier jaar door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap benoemd als lid van de commissie en vervult sindsdien ook de rol van voorzitter.